

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. sausio 23 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prieglobsčio politika – Valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Diskrecinės išlygos – Vertinimo kriterijai“

Byloje C-661/17

dėl *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) 2017 m. lapkričio 21 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. lapkričio 27 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

M.A.,

S.A.,

A.Z.

prieš

International Protection Appeals Tribunal,

Minister for Justice and Equality,

Attorney General,

Ireland

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininko pareigas einanti Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, teisėjai J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan ir C.G. Fernlund (pranešėjas),

generalinis advokatas E. Tanchev,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– M.A., S.A. ir A.Z., atstovaujamų SC M. de Blacam ir BL G. O'Halloran,

* Proceso kalba: anglų.

- Airijos, atstovaujamos M. Browne, G. Hodge ir A. Joyce,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir R. Kanitz,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos J. Hoogveld ir K. Bulterman,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos C. Brodie, S. Brandon ir D. Blundell, padedamų QC J. Holmes,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir M. Condou-Durande,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31; toliau – reglamentas „Dublinas III“), 6 ir 17 straipsnių, 20 straipsnio 3 dalies ir 27 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant M.A., S.A. ir A.Z. ginčą su *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas, Airija), *Minister for Justice and Equality* (teisingumo ir lygių galimybių ministras, Airija), *Attorney General* (generalinis prokuroras, Airija) ir Ireland (Airija) dėl sprendimo perduoti juos pagal reglamentą „Dublinas III“.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

Ženevos konvencija

- 3 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašyta Konvencija dėl pabėgėlių statuso (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 189 tomas, p. 150, 1954 m., Nr. 2545) (toliau – Ženevos konvencija) įsigaliojo 1954 m. balandžio 22 d. Ji buvo papildyta Protokolu dėl pabėgėlių statuso, sudarytu 1967 m. sausio 31 d. Niujorke (toliau – 1967 m. protokolas), jis įsigaliojo 1967 m. spalio 4 d.
- 4 Visos valstybės narės yra Ženevos konvencijos ir 1967 m. protokolo susitariančiosios šalys, kaip ir Islandijos Respublika, Lichtenšteino Kunigaikštystė, Norvegijos Karalystė ir Šveicarijos Konfederacija. Europos Sąjunga nėra nei Ženevos konvencijos, nei 1967 m. protokolo susitariančioji šalis, tačiau SESV 78 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 18 straipsnyje numatyta, kad teisė į prieglobstį garantuojama, be kita ko, pagal šią konvenciją ir šį protokolą.

EŽTK

- 5 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašyta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija (toliau – EŽTK) yra tarptautinis daugiašalis susitarimas, sudarytas Europos Taryboje; ji įsigaliojo 1953 m. rugsėjo 3 d. Visos Europos Tarybos narės, įskaitant visas Sąjungos valstybes nares, yra Konvencijos susitariančiosios šalys.
- 6 EŽTK 3 straipsnyje teigiama, kad „[n]iekas negali būti kankinamas, patirti nežmonišką ar žeminantį jo orumą elgesį arba tokiu būdu būti baudžiamas“.

Sąjungos teisė

Chartija

- 7 Chartijos 4 straipsnyje nustatyta:
„Niekas negali būti kankinamas, patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį arba būti taip baudžiamas.“
- 8 Chartijos 47 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta:
„Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.“
- 9 Chartijos 52 straipsnio 3 dalyje numatyta:
„Šioje Chartijoje nurodytų teisių, atitinkančių Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, esmė ir taikymo sritis yra tokia, kaip nustatyta toje Konvencijoje. Ši nuostata nekliaudo Sąjungos teisėje numatyti didesnę apsaugą.“

Reglamentas „Dublinas III“

- 10 Pirmiausia reikėtų priminti, kad 1997 m. spalio 2 d. Amsterdamo sutartimi į EB sutartį įtrauktas 63 straipsnis, pagal kurį Europos bendrijai suteikta kompetencija priimti priemones dėl bendros Europos prieglobsčio sistemos kūrimo, rekomenduotas Europos Vadovų Tarybos per 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperėje (Suomija) įvykusį specialų susitikimą. Priėmus šią nuostatą valstybės narės, išskyrus Danijos Karalystę, galėjo 1990 m. birželio 15 d. Dubline pasirašytą Konvenciją, nustatančią valstybę, atsakingą už vienoje iš Europos Bendrijų valstybių narių paduotų prieglobsčio prašymų nagrinėjimą (OL C 254, 1997, p. 1), pakeisti 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 343/2003, nustatančiu Dublino konvencijos kriterijų ir mechanizmų nustatant valstybę narę, atsakingą už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, pateiktą vienoje iš valstybių narių (OL L 50, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 109), kuris įsigaliojo 2003 m. kovo 17 d. Reglamentas „Dublinas III“, kuris buvo priimtas remiantis SESV 78 straipsnio 2 dalies e punktu ir įsigaliojo 2013 m. liepos 19 d., pakeitė Reglamentą Nr. 343/2003.
- 11 Reglamento „Dublinas“ III 1–5 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:
„(1) bus daromi keli esminiai [Reglamento Nr. 343/2003] pakeitimai. Siekiant aiškumo tą reglamentą reikėtų išdėstyti nauja redakcija;
(2) bendra prieglobsčio politika, įskaitant bendrą Europos prieglobsčio sistemą (toliau – BEPS), yra Europos Sąjungos tikslo palaipsniui sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, atvirą tiems, kurie aplinkybių priversti teisėtai ieško apsaugos Sąjungoje, sudedamoji dalis;

- (3) 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperėje įvykusiame specialiaame Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo susitarta imtis kurti BEPS, paremtą visišku ir nuodugniu [Ženevos konvencijos] su pakeitimais, padarytais [1967 m. protokolu], taikymu, šitaip užtikrinant, kad joks asmuo nebūtų išsiunčiamas atgal, kur būtų persekiojamas, t. y. įtvirtinant negražinimo (pranc. *non-refoulement*) principą. Šiuo atžvilgiu, nepažeidžiant šiame reglamente nustatytų atsakomybės kriterijų, valstybės narės, visos besilaikančios negražinimo principo, yra laikomos trečiųjų šalių piliečiams saugiomis šalimis;
- (4) Tamperėje įvykusio posėdžio išvadose taip pat konstatuojama, kad BEPS artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas;
- (5) toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekti greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus.“

12 Šio reglamento 13–17 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

- „(13) kaip numatyta 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje ir [Chartijoje], valstybės narės, taikydamos šį reglamentą, pirmiausia turėtų vadovautis vaiko interesais. <...>;
- (14) kaip numatyta [EŽTK] ir [Chartijoje], taikydamos šį reglamentą, valstybės narės pirmiausia turėtų laikytis pagarbos šeimos gyvenimui principo;
- (15) tai, kad visų vienos šeimos narių tarptautinės apsaugos prašymus nagrinėja viena valstybė narė, leidžia užtikrinti nuodugnų prašymų nagrinėjimą, dėl jų priimamų sprendimų suderinamumą ir tai, kad vienos šeimos nariai nebūtų išskiriami;
- (16) siekiant užtikrinti, kad būtų besąlygiškai laikomasi šeimos vientisumo ir vaiko interesų principo, dėl prašytojo[s] nėštumo ar motinystės, [prašytojo] sveikatos būklės arba senyvo amžiaus tarp prašytojo ir jo vaiko, brolio ir (arba) sesers ar tėvo ir (arba) motinos susiklostę priklausomumo santykiai turėtų tapti privalomu atsakomybės kriterijumi. Jei prašytojas yra nelydimas nepilnametis, aplinkybė, kad kitos valstybės narės teritorijoje yra juo pasirūpinti galintis šeimos narys arba giminaitis, taip pat turėtų tapti privalomu atsakomybės kriterijumi;
- (17) valstybės narės turėtų galėti nesilaikyti atsakomybės kriterijų visų pirma dėl humanitarinių ir bendražmogiškų priežasčių, siekiant sujungti šeimos narius, giminaičius arba bet kokius kitus asmenis, susijusius šeimos ryšiais, ir išnagrinėti jose arba kitoje valstybėje narėje pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą, net jei jos pagal šiame reglamente nustatytus privalomuosius kriterijus neįpareigotos atlikti tokio vertinimo.“

13 Minėto reglamento 19, 32, 39 ir 41 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

- „(19) siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų teisių apsaugą, reikėtų įtvirtinti teisinės garantijas ir teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kai priimami sprendimai dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, laikantis visų pirma [Chartijos] 47 straipsnio. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisės gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek šio reglamento taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą;

<...>

(32) dėl požiūrio į asmenis, kuriems taikomas šis reglamentas, valstybės narės yra saistomos savo įsipareigojimų pagal tarptautinės teisės aktus, įskaitant atitinkamą Europos žmogaus teisių teismo praktiką;

<...>

(39) šiame reglamente gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažįstamų visų pirma [Chartijoje]. Visų pirma šiuo reglamentu siekiama užtikrinti visišką Chartijos 18 straipsnyje garantuotos teisės į prieglobstį laikymąsi ir jos 1, 4, 7, 24 ir 47 straipsniuose pripažintų teisių laikymąsi. Todėl šis reglamentas turėtų būti atitinkamai taikomas;

<...>

(41) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį ir 4a straipsnio 1 dalį šios valstybės narės pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą.“

14 To paties reglamento 1 straipsnyje nustatyta:

„Šiuo reglamentu išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio <...> vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą <...>, nustatymo kriterijai ir mechanizmai.“

15 Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnyje numatyta:

„1. Valstybės narės nagrinėja kiekvieną trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, bet kurios iš jų teritorijoje, įskaitant pasienį arba tranzito zonas, prašančio tarptautinės apsaugos, prašymą. Prašymą nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal III skyriuje nustatytus kriterijus.

2. Jei remiantis šiame reglamente išvardytais kriterijais negalima nustatyti jokios atsakingos valstybės narės, už jo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas.

Jei prašytojo neįmanoma perduoti pirmajai paskirtai atsakingai valstybei narei, nes esama pagrįstų priežasčių manyti, kad tos valstybės narės prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, dėl kurių esama nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip apibrėžta [Chartijos] 4 straipsnyje, rizikos, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė toliau nagrinėja III skyriuje išdėstytus kriterijus, kad nustatytų, ar kita valstybė narė galėtų būti paskirta atsakinga.

Jei pagal šią dalį negali būti perduodama jokiai valstybei narei, paskirtai pagal III skyriuje išdėstytus kriterijus, arba pirmajai valstybei narei, kurioje pateiktas prašymas, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė tampa atsakinga valstybe nare.

3. Kiekviena valstybė narė išsaugo teisę, laikydamasi Direktyvos 2013/32/ES taisyklių ir garantijų, išsiųsti prašytoją į saugią trečiąją šalį.“

16 Šio reglamento 6 straipsnyje „Garantijos nepilnamečiams“ nustatyta:

„1. Vykdydamos visas šiame reglamente numatytas procedūras, valstybės narės pirmiausia vadovaujasi vaiko interesais.

<...>

3. Įvertindamos vaiko interesus, valstybės narės glaudžiai bendradarbiauja tarpusavyje ir visų pirma tinkamai atsižvelgia į šiuos veiksmus:

a) šeimos susijungimo galimybes;

<...>

4. 8 straipsnio taikymo tikslais valstybė narė, kurioje nelydimas nepilnametis pateikė tarptautinės apsaugos prašymą, kuo skubiau imasi atitinkamų veiksmų, kad nustatytų, ar valstybių narių teritorijoje esama nelydimo nepilnamečio šeimos narių, brolių ir (arba) seserų arba giminaičių, kartu saugodamos vaiko interesus.

<...>“

17 Minėto reglamento 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse, esančiose šio reglamento III skyriuje, nurodyta:

„1. Atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai yra taikomi tokia tvarka, kokia jie pateikti šiame skyriuje.

2. Pagal šiame skyriuje įtvirtintus kriterijus atsakinga valstybė narė nustatoma atsižvelgiant į padėtį tuo metu, kai prašytojas pirmą kartą valstybei narei pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.“

18 To paties reglamento 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jei prašytojas yra nelydimas nepilnametis, atsakinga valstybė narė yra ta, kurioje teisėtai yra nelydimo nepilnamečio šeimos narys, arba nelydimo nepilnamečio brolis ir (arba) sesuo, jei tai atitinka nepilnamečio interesus. Jeigu prašytojas yra susituokęs nepilnametis, kurio sutuoktinis teisėtai nėra valstybių narių teritorijoje, atsakinga valstybė narė yra ta valstybė narė, kurioje teisėtai yra tėvas, motina ar kitas už nepilnametį pagal tos valstybės narės teisę arba praktiką atsakingas suaugęs asmuo arba brolis ir (arba) sesuo.“

19 Reglamento „Dublinas III“ 11 straipsnyje „Šeimos procedūra“ numatyta:

„Jei keli šeimos nariai ir (arba) nepilnamečiai nesusituokę broliai ir (arba) seserys tarptautinės apsaugos prašymus pateikia toje pačioje valstybėje narėje vienu arba panašiu metu, kad atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros būtų atliekamos kartu, ir jei dėl šiame reglamente nustatytų kriterijų taikymo jie būtų išskirti, atsakinga valstybė narė nustatoma vadovaujantis šiomis nuostatomis:

a) atsakomybė už visų šeimos narių ir (arba) nepilnamečių nesusituokusių brolių ir (arba) seserų tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą tenka tai valstybei narei, kuri pagal kriterijus yra atsakinga už didžiausio jų skaičiaus perėmimą savo žinion;

b) jei tai netinka, atsakomybė tenka valstybei narei, kuri pagal kriterijus yra atsakinga už vyriausiojo iš šeimos narių pateikto prašymo nagrinėjimą.“

20 Šio reglamento 17 straipsnis „Diskrecinės išlygos“ suformuluotas taip:

„1. Nukrypdama nuo 3 straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.

Valstybė narė, kuri nusprendžia nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą pagal šią dalį, tampa atsakinga valstybe nare ir prisiima su ta atsakomybe susijusias pareigas. <...>“

21 Minėto reglamento 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Pagal šį reglamentą nepilnamečio, kuris lydi prašytoją ir kuris atitinka šeimos nario apibrėžtį, padėtis yra tokia pat, kaip ir jo šeimos nario padėtis, ir sprendimą dėl jo priima valstybė narė, atsakinga už to šeimos nario tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, net jeigu nepilnametis atskirai ir nėra prašytojas, jei tai atitinka nepilnamečio interesus. Ta pati nuostata taikoma vaikams, gimusiems prašytojui atvykus į valstybių narių teritoriją, ir inicijuoti naujos jų perėmimo savo žinion procedūros nereikalaujama.“

22 To paties reglamento 27 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Prašytojas arba kitas 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytas asmuo turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.“

23 Reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Prašytojas <...> iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius <...>

<...>

2. Tais atvejais, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. <...>“

24 Šio reglamento 35 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Kiekviena valstybė narė nedelsdama praneša Komisijai apie specialias institucijas, atsakingas už pareigų, atsirandančių pagal šį reglamentą, vykdymą, ir apie bet kokius su tuo susijusius pakeitimus. Valstybės narės užtikrina, kad tos institucijos turėtų reikiamų išteklių savo uždaviniams atlikti ir visų pirma nustatytais terminais atsakyti į informacijos prašymus, prašymus perimti prašytojus savo žinion ir prašymus juos atsiimti.“

Airijos teisė

25 Šiai bylai taikytinas nacionalinės teisės aktas yra *European Union (Dublin System) Regulations 2014* (2014 m. Europos Sąjungos (Dublino sistemos) nuostatai) (*S.I. Nr. 525/2014*; toliau – nacionaliniai nuostatai). Šiai bylai svarbios nuostatos išdėstomos toliau.

26 Nacionalinių nuostatų 2 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad terminų ar sąvokų, vartojamų ir šiuose nuostatuose, ir reglamente „Dublinas III“, reikšmė turi būti tokia pati, kaip vartojamų Sąjungos reglamente.

27 Sąvoka „sprendimas dėl perdavimo“ minėtų nacionalinių nuostatų 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžta kaip *Refugee Applications Commissioner* (Pabėgėlių komisaro tarnyba, toliau – pabėgėlių tarnyba) pagal reglamentą „Dublinas III“ priimtas sprendimas perduoti prašytoją tais atvejais, kai valstybė, šiuo atveju – Airija, yra prašančioji valstybė narė ir kai prašoma valstybė narė yra sutikusi perimti tą prašytoją savo žinion arba jį atsiimti.

- 28 Nacionalinių nuostatų 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad pabėgėlių tarnyba vykdo atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekančios, prašančiosios ir prašomos valstybės narės funkcijas. To straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad teisingumo ir lygių galimybių ministras vykdo perduodančiosios valstybės narės funkcijas.
- 29 Pagal nacionalinių nuostatų 3 straipsnio 3 dalį pabėgėlių tarnyba vykdo visas funkcijas, nurodytas reglamento „Dublinas III“ 6 straipsnyje, kuriame numatyta, kad „vykd[ant] visas šiame reglamente numatytas procedūras“ pirmiausia vadovaujamosi vaiko interesais.
- 30 Pagal nacionalinių nuostatų 6 straipsnio 1 dalį prašytojas gali apskųsti sprendimą dėl perdavimo.
- 31 Šių nuostatų 6 straipsnio 9 dalyje numatyta, kad skundą nagrinėjantis teismas sprendimą dėl perdavimo patvirtina arba jį panaikina.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 32 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad trečiosios šalies pilietė S.A. 2010 m. į Jungtinę Karalystę atvyko su studento viza ir kad kitais metais M.A., kuris irgi yra trečiosios šalies pilietis, atvyko pas ją, kai gavo išlaikomo asmens vizą. Jų vaikas A.Z. gimė 2014 m. vasario mėnesį Jungtinėje Karalystėje. Tėvai kasmet pratešdavo savo vizų galiojimą, kol buvo uždaryta mokslo įstaiga, kurioje studijavo S.A.; dėl šio uždarymo jų vizų galiojimas baigėsi.
- 33 Tuomet S.A. ir M.A. nuvyko į Airiją, kur 2016 m. sausio 12 d. pateikė prieglobsčio prašymus. Prašymas dėl vaiko buvo įtrauktas į motinos prašymą.
- 34 2016 m. balandžio 7 d. pabėgėlių tarnyba nusiuntė Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei prašymą perimti šiuos prašymus savo žinion pagal reglamentą „Dublinas III“.
- 35 2016 m. gegužės 1 d. ši valstybė narė davė savo sutikimą tai padaryti.
- 36 S.A. ir M.A. pabėgėlių tarnybai nurodė M.A. sveikatos sutrikimus, taip pat aplinkybę, kad *Health Service Executive* (Sveikatos paslaugų institucija, Airija) tyrė vaiką dėl sveikatos problemų.
- 37 Pabėgėlių tarnyba rekomendavo perduoti ieškovus Jungtinei Karalystei; S.A. ir M.A. nepalankiame sprendime ji konstatavo, kad nereikia taikyti reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio.
- 38 S.A. ir M.A. šį sprendimą apskundė *International Protection Appeals Tribunal* (Skundus dėl tarptautinės apsaugos nagrinėjantis teismas) iš esmės remdamiesi šiuo 17 straipsniu ir pagrindais, susijusiais su Jungtinės Karalystės pasitraukimu iš Europos Sąjungos.
- 39 2017 m. sausio 10 d. šis teismas patvirtino sprendimą dėl perdavimo, pažymėjęs, kad neturi jurisdikcijos pasinaudoti tame 17 straipsnyje numatyta diskrecija. Jis taip pat atmetė argumentus, susijusius su Jungtinės Karalystės pasitraukimu iš Europos Sąjungos, motyvuodamas tuo, kad, vertinant to sprendimo teisėtumą, reikia nagrinėti situaciją, kuri buvo tą dieną, kai jis gavo skundą.
- 40 Tada S.A. ir M.A. kreipėsi į *High Court* (Aukštasis teismas, Airija).
- 41 Šis teismas mano, kad, iš esmės norint išspręsti jo nagrinėjamą ginčą, reikia pirmiausia nustatyti galimas Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos proceso pasekmes Dublino sistemai.
- 42 Be to, jis nurodo, kad nacionalinių nuostatų terminai yra tokie pat reglamente „Dublinas III“, todėl turi turėti tą pačią reikšmę kaip pastarieji. Tuo remdamasis jis padarė išvadą, kad, siekiant išspręsti nagrinėjamą ginčą, būtina išaiškinti šį reglamentą.

43 Tokiomis aplinkybėmis *High Court* (Aukštasis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar, kai sprendžiamas apsaugos prašytojo perdavimo pagal [reglamentą „Dublinas III“] Jungtinei Karalystei klausimas, kompetentinga nacionalinė institucija, nagrinėdama bet kurį klausimą dėl [šio reglamento] 17 straipsnyje nurodytos diskrecijos ir (arba) bet kurį pagrindinių teisių apsaugos Jungtinėje Karalystėje klausimą, privalo neatsižvelgti į per tą nagrinėjimą susiklosčiusias aplinkybes, kiek tai susiję su siūlomą Jungtinės Karalystės išstojimu iš Europos Sąjungos?
2. Ar [reglamente „Dublinas III“] vartojama sąvoka „atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė“ apima šios valstybės narės galimybę taikyti jo 17 straipsnyje numatytą diskrecinę išlygą?
3. Ar [reglamento „Dublinas III“] 6 straipsnyje numatytos valstybės narės funkcijos apima įgaliojimus, pripažįstamus arba suteikiamus pagal šio reglamento 17 straipsnį?
4. Ar veiksmingos teisių gynimo priemonės sąvoka taikoma pagal [reglamento „Dublinas III“] 17 straipsnį pirmąja instancija priimtą sprendimui, todėl turi būti numatyta galimybė apskūsti tokį sprendimą arba taikyti lygiavertę teisių gynimo priemonę ir (arba) todėl nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatyta galimybė apskūsti pagal reglamentą pirmąja instancija priimtus sprendimus apeliacine tvarka, turėtų būti aiškinami taip, kad jie taikomi ir pagal 17 straipsnį priimtų sprendimų apskundimui?
5. Ar [reglamento „Dublinas III“] 20 straipsnio 3 dalies poveikis toks, kad, nesant įrodymų, leidžiančių netaikyti prezumpcijos, jog vertinti, kad vaiko padėtis yra neatsiejama nuo jo tėvų padėties, atitinka vaiko interesus, kompetentinga nacionalinė institucija neprivalo atsižvelgti į tokius interesus atskirai nuo tėvų interesų kaip į atskirą klausimą arba atskaitos tašką, pagal kurį būtų sprendžiama, ar turėtų būti įvykdytas perdavimas?“

Procesas Teisingumo Teisme

- 44 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė bylą nagrinėti pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23a straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą. Subsidiariai šis teismas prašė bylą nagrinėti taikant pagreitintą procedūrą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį.
- 45 Pirma, kalbant apie prašymą, susijusį su prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra, 2017 m. gruodžio 4 d. Teisingumo Teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu ir išklausęs generalinį advokatą, nusprendė šio prašymo netenkinti.
- 46 Antra, dėl prašymo šią bylą nagrinėti taikant Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatytą pagreitintą procedūrą Teisingumo Teismas 2017 m. gruodžio 20 d. Nutartimi *M.A. ir kt.* (C-661/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:1024) nutarė jį atmesti.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumų

- 47 Airija teigia, kad atsižvelgiant į tai, jog dar nežinoma, kokios bus galimo Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES teisinės pasekmės, klausimai dėl tokių pasekmių turi būti laikomi hipotetiniais. Todėl bet koks sprendimas, kurį Teisingumo Teismas gali priimti šiame etape, kiek tai susiję su situacija, kuri susiklostys po tos dienos, kurią numatyta, kad ši valstybė narė nustos būti Sąjungos valstybė narė, yra

hipotetinis. Pagal suformuotą jurisprudenciją (2014 m. vasario 27 d. Sprendimo *Pohotovost*, C-470/12, EU:C:2014:101, 27 ir 29 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija), Teisingumo Teismas neatsako į hipotetinio arba patariamojo pobūdžio klausimus.

- 48 Šiuo klausimu primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, pagal kurią Teisingumo Teismas nacionaliniams teismams teikia Sąjungos teisės išaiškinimą, būtiną pastariesiems priimant sprendimą dėl nagrinėjamų bylų (2016 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Eurosaneamientos ir kt.*, C-532/15 ir C-538/15, EU:C:2016:932, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 49 Vykdamas tokį bendradarbiavimą, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti tai, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, jei pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2016 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Eurosaneamientos ir kt.*, C-532/15 ir C-538/15, EU:C:2016:932, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 50 Tuo remiantis darytina išvada, kad nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atmesti nacionalinio teismo pateiktą prašymą tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2016 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Eurosaneamientos ir kt.*, C-532/15 ir C-538/15, EU:C:2016:932, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 51 Šiuo atveju svarbu pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas išsamiai paaiškino, kodėl jis manė, kad, siekiant išspręsti jo nagrinėjamą ginčą, reikia išnagrinėti pasekmes, kurių kiltų, kiek tai susiję su reglamentu „Dublinas III“, jei Jungtinė Karalystė išstotų iš Sąjungos.
- 52 Tokiomis aplinkybėmis neatrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašomas išaiškinimas yra nesvarbus, siekiant išspręsti jo nagrinėjamą bylą. Taigi į *High Court* (Aukštasis teismas) pateiktus klausimus reikia atsakyti.

Dėl esmės

Dėl pirmojo klausimo

- 53 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad dėl aplinkybės, jog valstybė narė, kuri nustatyta „atsakinga“, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą, pranešė apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos pagal ESS 50 straipsnį, valstybė narė, kuri atlieka tą nustatymą, privalo pati išnagrinėti aptariamą apsaugos prašymą, taikydama to 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą.
- 54 Šiuo klausimu reikia priminti, kad valstybės narės pateiktas pranešimas apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos pagal ESS 50 straipsnį neturi poveikio sustabdyti Sąjungos teisės taikymo toje valstybėje narėje, todėl ši teisė ir toliau lieka visapusiškai galioti toje valstybėje, kol ji faktiškai išstos iš Sąjungos (2018 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *RO*, C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, 45 punktas).
- 55 Kaip nurodyta šio sprendimo 10 punkte, Reglamentas Nr. 343/2003 buvo pakeistas reglamentu „Dublinas III“. Dėl pastarojo reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatytos diskrecinės išlygos Teisingumo Teismas jau yra patikslinęs, jog, atsižvelgiant į tai, kad šios nuostatos formuluotė iš esmės

sutampa su Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalyje esančios suverenumo išlygos formuluote, pastarosios nuostatos aiškinimas taip pat gali būti taikomas reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 daliai (2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *C. K. ir kt.*, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 53 punktas).

- 56 Primintina, kad pagal reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalį tarptautinės apsaugos prašymą nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal šio reglamento III skyriuje nustatytus kriterijus.
- 57 Nukrypstant nuo šio 3 straipsnio 1 dalies, minėto reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal tokius kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.
- 58 Iš reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalies formuluotės aiškiai matyti, kad ši nuostata yra neprivaloma, kiek ja kiekvienai valstybei narei paliekama savo nuožiūra nuspręsti nagrinėti jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą, net jei tai daryti jai nepriklauso pagal tame reglamente įtvirtintus atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijus. Beje, įgyvendinant šią teisę nenumatyta jokių ypatingų sąlygų (šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Halaf*, C-528/11, EU:C:2013:342, 36 punktą). Šia teise siekiama kiekvienai valstybei narei leisti suverenai, vadovaujantis politiniais, humanitariniais ar praktiniais sumetimais, nuspręsti sutikti nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą, net jei pagal minėtame reglamente nustatytus kriterijus ji nėra už tai atsakinga (2018 m. spalio 4 d. Sprendimo *Fathi*, C-56/17, EU:C:2018:803, 53 punktas).
- 59 Atsižvelgiant į valstybėms narėms taip suteiktą didelę diskreciją, būtent atitinkama valstybė narė turi nustatyti aplinkybes, kuriomis ji ketina pasinaudoti pagal reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą suteikta teise ir sutikti išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą, už kurį ji nėra atsakinga pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus.
- 60 Beje, ši išvada, pirma, atitinka Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl neprivalomų nuostatų, pagal kurią šios nuostatos suteikia didelę diskreciją valstybėms narėms (2013 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Abdullahi*, C-394/12, EU:C:2013:813, 57 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), ir, antra, šio 17 straipsnio 1 dalies tikslą, t. y. išsaugoti valstybių narių prerogatyvas įgyvendinant teisę suteikti tarptautinę apsaugą (2018 m. liepos 5 d. Sprendimo *X*, C-213/17, EU:C:2018:538, 61 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 61 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad dėl aplinkybės, jog valstybė narė, kuri nustatyta „atsakinga“, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą, pranešė apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos pagal ESS 50 straipsnį, valstybė narė, kuri atlieka tą nustatymą, neprivalo pati išnagrinėti aptariamo apsaugos prašymo, taikydama to 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą.

Dėl antrojo klausimo

- 62 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad antrasis klausimas pagrįstas prielaida, kad Airijoje būtent pabėgėlių tarnybai priklauso pagal reglamento „Dublinas III“ įtvirtintus kriterijus nustatyti atsakingą valstybę narę, o reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą taiko teisingumo ir lygybės ministras.
- 63 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad savo antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar reglamentas „Dublinas III“ turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį reikalaujama, jog atsakingą valstybę narę pagal šiame reglamente įtvirtintus kriterijus nustatytų ir minėto reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą įgyvendintų ta pati nacionalinė valdžios institucija.

- 64 Pirmiausia reikia priminti, kad, kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, pagal reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalį valstybėms narėms suteikta diskrecija yra neatsiejama valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo mechanizmą, numatytą šiame reglamente, dalis. Taigi, remiantis šia nuostata valstybės narės priimtu sprendimu nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą, už kurio nagrinėjimą ji nėra atsakinga pagal to reglamento III skyriuje nurodytus kriterijus, arba to nedaryti, įgyvendinama Sąjungos teisė (šiuo klausimu žr. 2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *C. K. ir kt.*, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 53 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 65 Be to, reikia pažymėti, kad vis dėlto reglamente „Dublinas III“ nėra jokios nuostatos, patikslinančios, kuri institucija yra įgaliota priimti sprendimą pagal šiame reglamente apibrėžtus kriterijus dėl atsakingos valstybės narės nustatymo arba pagal diskrecinę išlygą, numatytą to paties reglamento 17 straipsnio 1 dalyje. Taip pat nenurodoma, ar valstybė narė turi pavesti tokių kriterijų ir diskrecinės išlygos taikymą tai pačiai institucijai.
- 66 Tačiau reglamento „Dublinas III“ 35 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kiekviena valstybė narė nedelsdama praneša Komisijai apie „specialias institucijas, atsakingas“ už pareigų, atsirandančių pagal šį reglamentą, vykdymą, ir apie bet kokius su tuo susijusius pakeitimus.
- 67 Iš šios nuostatos formuluotės išplaukia, kad, pirma, valstybė narė pati sprendžia, kurios nacionalinės valdžios institucijos yra kompetentingos taikyti reglamentą „Dublinas III“. Antra, šiame 35 straipsnyje esantis terminas „speciali[os] institucij[o]s, atsaking[o]s“ reiškia, kad valstybė narė yra laisva pavesti taikyti šiame reglamente nurodytus kriterijus dėl atsakingos valstybės narės nustatymo ir taikyti minėto reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatytą „diskrecinę išlygą“ skirtingoms institucijoms.
- 68 Ši įvertinimą taip pat patvirtina ir kitos reglamento „Dublinas III“ nuostatos, pavyzdžiui, 4 straipsnio 1 dalis, 20 straipsnio 2 ir 4 dalys ar 21 straipsnio 3 dalis, kuriose buvo vartojami terminai „jos kompetentingos institucijos“, „valdžios institucijos“, „į atitinkamos valstybės narės kompetentingas institucijas“, „valstybės narės kompetentingoms institucijoms“ ar „prašomos valstybės narės valdžios institucijoms“.
- 69 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad reglamentas „Dublinas III“ turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nereikalaujama, kad atsakingą valstybę narę pagal šiame reglamente įtvirtintus kriterijus nustatytų ir minėto reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą įgyvendintų ta pati nacionalinės valdžios institucija.

Dėl trečiojo klausimo

- 70 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar reglamento „Dublinas III“ 6 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, jog pagal ją nereikalaujama, kad valstybė narė, kuri pagal šiame reglamente nurodytus kriterijus nėra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, atsižvelgtų į vaiko interesus ir pati išnagrinėtų šį prašymą pagal to reglamento 17 straipsnio 1 dalį.
- 71 Kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 58 ir 59 punktuose, kadangi pagal reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą nėra nustatyta jokių ypatingų valstybėms narėms suteiktos teisės įgyvendinimo sąlygų ir iš esmės kiekviena valstybė narė turi nustatyti aplinkybes, kuriomis ji nori pasinaudoti šia teise ir sutikti išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą, už kurį ji nėra atsakinga pagal šiame reglamente apibrėžtus kriterijus, reikia konstatuoti, kad dėl argumentų, susijusių su vaiko interesais, negalima įpareigoti valstybės narės pasinaudoti šia teise ir pačiai nagrinėti prašymą, už kurį ji nėra atsakinga.

72 Iš to matyti, kad reglamento „Dublinas III“ 6 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, jog pagal ją nereikalaujama, kad valstybė narė, kuri pagal šiame reglamente nurodytus kriterijus nėra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, atsižvelgtų į vaiko interesus ir pati išnagrinėtų šį prašymą pagal to reglamento 17 straipsnio 1 dalį.

Dėl ketvirtojo klausimo

73 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ja reikalaujama įtvirtinti galimybę apskūsti sprendimą nepasinaudoti to paties reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatyta teise.

74 Pagal reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį tarptautinės apsaugos prašytojas turi teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

75 Taigi, šiame straipsnyje nėra aiškiai numatytas skundas dėl sprendimo nepasinaudoti galimybe, numatyta šio reglamento 17 straipsnio 1 dalyje.

76 Be to, tikslas greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus ir, be kita ko, nustatyti atsakingą valstybę narę, kuris pabrėžiamas reglamento „Dublinas III“ įtvirtinta procedūra ir primintas šio reglamento 5 konstatuojamojoje dalyje, ragina nedidinti teisių gynimo priemonių skaičiaus.

77 Tiesa, veiksmingos teisminės gynybos principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kuris šiuo metu įtvirtintas Chartijos 47 straipsnyje (2014 m. liepos 10 d. Sprendimo *Telefónica ir Telefónica de España / Komisija*, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 40 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija) ir pagal kurią kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

78 Vis dėlto, jei valstybė narė atsisako taikyti reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą, tai neišvengiamai reiškia, kad būtent ši valstybė narė turi priimti sprendimą dėl perdavimo. Valstybės narės atsisakymas pasinaudoti šia išlyga prireikus gali būti apskūstas teismui pateikiant apeliacinį skundą dėl sprendimo dėl perdavimo.

79 Todėl reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją nereikalaujama įtvirtinti galimybės apskūsti sprendimą nepasinaudoti šio reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatyta teise, su sąlyga, kad šį sprendimą galima apskūsti pareiškiant skundą dėl sprendimo dėl perdavimo.

80 Be to, siekiant pateikti naudingą atsakymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, atsižvelgiant į tai, kad pateikti klausimai šiuo atveju yra susiję su valstybės narės, kuri pagal reglamente „Dublinas III“ apibrėžtus kriterijus buvo nustatyta kaip atsakinga valstybė narė, pranešimu apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos pagal ESS 50 straipsnį, reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 54 punkto, šis pranešimas nelemia Sąjungos teisės taikymo sustabdymo šioje valstybėje narėje, ir kad dėl šios priežasties ši teisė, be kita ko, kurios dalis yra bendra Europos prieglobsčio sistema, taip pat tarpusavio pasitikėjimas ir prezumpcija, kad valstybės narės laikosi pagrindinių teisių, ir toliau visiškai galioja toje valstybėje narėje iki faktinio jos išstojimo iš Sąjungos.

81 Reikėtų pridurti, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją prašytojas neturi būti perduotas tokiai valstybei narei, jeigu yra rimtų priežasčių manyti, jog toks pranešimas reikštų, kad šiam prašytojui gresia reali grėsmė toje valstybėje narėje patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį (2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *C. K. ir kt.*, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 65 punktą).

- 82 Tokiomis aplinkybėmis reikėtų pabrėžti, kad toks pranešimas savaime negali būti laikomas reiškiančiu tai, jog suinteresuotajam asmeniui kyla tokia grėsmė.
- 83 Šiuo klausimu pirmiausia pažymėtina, kad bendra Europos prieglobsčio sistema buvo sukurta aplinkybėmis, kuriomis galima preziumuoti, kad visos joje dalyvaujančios valstybės, nesvarbu, ar jos valstybės narės, ar trečiosios valstybės, paiso pagrindinių teisių, įskaitant teises, išplaukiančias iš Ženevos konvencijos ir 1967 m. protokolo, t. y. negražinimo principo, ir EŽTK, todėl šios valstybės gali viena kita pasitikėti, kiek tai susiję su šiomis pagrindinėmis teisėmis (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *N.S. ir kt.*, C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 78 punktą), nes visos šios valstybės, beje, kaip jau nurodyta šio sprendimo 3–5 punktuose, yra šios Ženevos konvencijos ir šio 1967 m. protokolo ir EŽTK šalys.
- 84 Antra, dėl tarptautinės apsaugos prašytojui pripažįstamų pagrindinių teisių reikia pažymėti, kad reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalyje ne tik įtvirtinta Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl prieglobsčio procedūros ir prašytojų priėmimo sąlygų sisteminių trūkumų valstybėje, kuri nustatyta kaip atsakinga valstybė, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą, bet, kaip matyti iš šio reglamento 32 ir 39 konstatuojamųjų dalių, valstybės narės, jį taikydamos yra saistomos Europos žmogaus teisių teismo jurisprudencijos ir Chartijos 4 straipsnio (2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *C. K. ir kt.*, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 63 punktas). Kadangi šis 4 straipsnis atitinka EŽTK 3 straipsnį, vadovaujantis Chartijos 52 straipsnio 3 dalimi, nežmoniško ar žeminančio elgesio draudimo, numatyto pirmojoje nuostatoje, esmė ir apimtis yra tokie patys kaip pagal šią konvenciją (šiuo klausimu žr. 2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *C. K. ir kt.*, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 67 punktą).
- 85 Trečia, kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 83 punkte, kadangi valstybės narės yra Ženevos konvencijos ir 1967 m. protokolo ir EŽTK, dviejų tarptautinių susitarimų, kuriais yra grindžiama ši bendra Europos prieglobsčio sistema, susitariančiosios šalys, valstybės narės dalyvavimas šiose konvencijose ir šiame protokole nėra susijęs su naryste Sąjungoje. Iš to išplaukia, kad valstybės narės sprendimas išstoti iš Sąjungos neturi poveikio jos išipareigojimams laikytis Ženevos konvencijos, jos 1967 m. protokolo, įskaitant negražinimo principą, ir EŽTK 3 straipsnio.
- 86 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, kad reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją nereikalaujama įtvirtinti galimybės apskūsti sprendimą nepasinaudoti šio reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatyta teise, su sąlyga, kad ši sprendimą galima apskūsti pareiškiant skundą dėl sprendimo dėl perdavimo.

Dėl penktojo klausimo

- 87 Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad, nesant priešingų įrodymų, ši nuostata nustato prezumpciją, kad vaiko padėties vertinimas neatsiejamai nuo jo tėvų padėties atitinka vaiko interesus.
- 88 Konstatuotina, kad iš reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 3 dalies formuluotės aiškiai matyti, jog taip yra. Iš to išplaukia, kad tik jei nustatoma, jog toks vertinimas, atliekamas kartu su vaiko tėvų padėties nagrinėjimu, neatitinka vaiko interesų, dėl jo situacijos reikia spręsti atskirai nuo jo tėvų.
- 89 Tokia išvada suderinama su reglamento „Dublinas III“ 14–16 konstatuojamosiomis dalimis, taip pat, be kita ko, 6 straipsnio 3 dalies a punktu ir 4 dalimi, 8 straipsnio 1 dalimi ir 11 straipsniu. Iš šių nuostatų matyti, kad šeimos gyvenimo gerbimas ir, visų pirma, šeimos vientisumo išsaugojimas iš esmės atitinka vaiko interesus.

- 90 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į penktąjį klausimą reikia atsakyti, kad reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad, nesant priešingų įrodymų, ši nuostata nustato prezumpciją, kad vaiko padėties vertinimas neatsiejamai nuo jo tėvų padėties atitinka vaiko interesus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 91 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 17 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad dėl aplinkybės, jog valstybė narė, kuri nustatyta „atsakinga“, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą, pranešė apie savo ketinimą išstoti iš Europos Sąjungos pagal ESS 50 straipsnį, valstybė narė, kuri atlieka tą nustatymą, neprivalo pati išnagrinėti aptariamo apsaugos prašymo, taikydama to 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą.
2. Reglamentas Nr. 604/2013 turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nereikalaujama, kad atsakingą valstybę narę pagal šiame reglamente įtvirtintus kriterijus nustatytų ir minėto reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą įgyvendintų ta pati nacionalinės valdžios institucija.
3. Reglamento Nr. 604/2013 6 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, jog pagal ją nereikalaujama, kad valstybė narė, kuri pagal šiame reglamente nurodytus kriterijus nėra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, atsižvelgtų į vaiko interesus ir pati išnagrinėtų šį prašymą pagal to reglamento 17 straipsnio 1 dalį.
4. Reglamento Nr. 604/2013 27 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją nereikalaujama įtvirtinti galimybės apskusti sprendimą nepasinaudoti šio reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatyta teise, su sąlyga, kad šį sprendimą galima apskusti pareiškiant skundą dėl sprendimo dėl perdavimo.
5. Reglamento Nr. 604/2013 20 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad, nesant priešingų įrodymų, ši nuostata nustato prezumpciją, jog vaiko padėties vertinimas neatsiejamai nuo jo tėvų padėties atitinka vaiko interesus.

Parašai.